

DRUŽBENA HIERARHIJA

- Na indijskem podkontinentu se kaste nanašajo na prirojene, pripisane značilnosti.

KASTNI SISTEM

- Vsebuje kulturni in družbeni vidik. Je simbolni sistem povezan s hinduizmom prav tako pa je tudi sistem pravil in praks, ki v indijski družbi določajo družbeno organizacijo, interakcijo in moč.
- DEF: kastni sistem celotno hindujsko družbo deli na endogamne skupine s podedovano pripadnostjo.
- Te skupine ločujejo in povezujejo 3 značilnosti: ločenost glede sklepanja poročnih zvez, delitev dela in hierarhija.
- Kaste so medsebojno odvisne, saj lahko nekatera opravila opravljajo le pripadniki določene kaste.
- Kar zadeva religijo, kastni sistemi temeljijo na čistosti in nečistosti. Če bo pripadnik višje kaste imel neposredne stike s pripadnikom nižje kaste bo postal nečist.
- Vsaka kasta ima svoja pravila vedenja.

VARNA IN DŽATI

- Obstajajo 4 glavne skupine kast- varn: Brahmani, kšatrije, vaišje in šudre. Na dnu lestvice in izven sistema so nedotakljivi.
- V Indiji živijo tudi ljudje, ki niso hindujci, vendar vseeno spadajo v ta kastni sistem.
- Praktičen namen sistema varn je, da predstavljajo nespremenljiv in abstrakten sistem hierarhije in vrednot.
- Obstaja vsesplošno soglasje o vrednotah in kriterijih za razlikovanje nizkih kast od visokih.

SISTEM DŽADMANI

- Tradicionalni sistem delitve dela v indijskih vaseh je džadžmani. Sestavljajo ga tradicionalna pravila o izmenjavi izdelkov in storitev med pripadniki različni kast.
- Vsaka kasta ima obveze do ostalih kast.
- Sistem je ideološko povezan z religijo, ki vzdržuje predstave o čistosti, nečistosti in relativnem položaju znotraj kastnega sistema.
- Zaradi urbanizacije sistem džadžmani ni več praktičen.

KASTE IN DRUŽBENA MOBILNOST

- Če želi človek izboljšati svoj položaj lahko poizkuša spremeniti kastno pripadnost, poizkuša izboljšati relativni položaj svoje kaste ali pa zavrže celoten kastni sistem.
- Tudi če izboljšaš premožnost to ne pomeni odprave obredne nečistosti.
- Očistiš se lahko skozi proces sanskrtizacije, prevzeti moraš tudi brahmanska pravila in izboljšati svoj položaj znotraj sistema džadžmani.
- Obstajajo 3 merila družbenega položaja, ki so med seboj neodvisna: gospodarski sistem, kastni sistem in administracija.
- Ekonomsko moč se da spremeniti v obredno čistost, ne moreš pa jo spremeniti v politično moč.

KASTA KOT VRSTA DRUŽBENE STRATIFIKACIJE?

- Kaste je mogoče uspešno preoblikovati v primerjalni koncept, ki bi vključeval še druge vrste stratifikacije.

- V nekaterih deželah, ki so pod vplivom hinduizma so se razvili sistemi, ki so podobni kastam.
- Duomunt pravi, da o kastah ni mogoče govoriti popolnoma neodvisno od kulturnega konteksta v katerem so nastale.
- Barreman je mnenja, da so v ZDA nečista kasta temnopolti Američani.

KASTE V MODERNI INDIJI

- Kastni sistem je pomemben za versko umestitev in obredne prakse ljudi, za poročne zveze in poklicne možnosti.
- V sodobni Indiji kastni sistem ni več tak kot je bil včasih zaradi tega, ker pojav novih poklicev otežuje klasifikacijo ljudi v skladu z džatiji, ker mezdne delavce zaposljujejo glede na njihove kvalifikacije, ker se oblasti trudijo zmanjšati kastne razlike in ker je zaradi naraščajoče urbanizacije težje klasificirati ljudi, s katerimi pride posameznik v stik.
- Znotraj hinduizma so že poskusili izkoreniniti kastni sistem. Mahatma Gandhi je skušal spremeniti kastni sistem. Nedotakljive je preimenoval v haridžane, kar pomeni božji otroci.

DRUŽBENI RAZREDI IN SLOJI

- Izraz družbeni razred se navadno uporablja za kapitalistične družbe.
- Marx je družbene razrede definiral glede na lastnino. Vladajoči razred je tisti, ki upravlja s produkcijskimi sredstvi in kupuje delovno silo ljudi.
- V industrijskih družbah govorimo o 3 razredih: kapitalistih, mali boržuzaziji(lastniki produkcijskih sredstev, a ne zaposlujejo) in delavskem razredu.
- Weber pravi, da obstaja več neodvisnih kriterijev, ki vsi skupaj sestavljajo nek družbeni položaj.
- Razlika med pojmovanjem razreda in sloja je povezana s pomenom, ki ga pripisujejo konfliktu. Razredna teorija je vedno teorija o konfliktu.

KULTURNI RAZREDI

- V sodobnih družbah je težko zagovarjati mnenje, da so produkcijska sredstva glavni kriterij za razredno delitev.
- Wolf meni, da akterji razvrščajo drug drugega glede na simbole bogastva.
- Veblen je ugotovil, da Američani hočejo dajati vtis, da so premožnejši kot so v resnici. To je poimenoval razkazovalna potrošnja.
- Bourdieu pravi, da je vladajoči razred tisti, ki določa kriterije dobrega okusa: dostojno vedenje, dober okus za glasbo in umetnost, presežek simbolnega kapitala.

KOMPLEKSNOŠT V DRUŽBENI DIFERENCIACIJI

- Splošni princip pri raziskovanju stratifikacije, družbene diferenciacije in razredov je pravilo kumulacije. Tisti, ki je v ekonomskem smislu bogat ima tudi dobro izobrazbo in zanesljivo službo.
- Ker obstajajo protislovja med različnimi akterji za družben položaj, jih lahko interpretiramo kot navzkrižja med vrednostnimi sistemi ali med načeli za legitimizacijo moči.

MOČ IN TISTI, KI SO BREZ MOČI

- Družbena diferenciacija ustvarja in reproducira razlike v moči. Zaradi tega lahko pride do upora med tistimi, ki moč imajo in med tistimi, ki je nimajo. Če pride do upora pride do trajnih sprememb v družbenih razmerjih moči.

- Družbe so diferencirane tudi v kulturnem smislu. Z določenimi vrednotami se strinjajo vsi.
- Vsaka ideologija skuša prikazati določen pogled na družbo kot naraven. Če ji to uspe, ljudje gledajo na hierarhijo, kot na nekaj naravnega.
- Razlike med pogledom akterja in sistemskim pogledom so pri preučevanju neenakosti pomembne.